

Simona Popescu dă multă forță dezorientării personajului ei, trece cu lejeritate prin labilitatea *Mirei*, aducând în spațiul de la Green Hours un personaj veridic. Însăși povestea o ajută, pentru că spectacolul începe cu intrarea ei într-un bar, pe care îl închiriază cu ultimii bani ca să nu fie deranjată de fantome din trecut când își ia o nouă doză, instaurând un soi de complicitate cu clienții reali ai barului. Lui Dan Tudor îi place acest joc al spațiilor și construiește spectacolul în jurul lui. A ales o distribuție cu nume convingătoare și acestui fapt i se datorează o mare parte din ceea ce reprezintă spectacolul, pentru că actori au coborât cu succes de pe scene mari în barul mic de la Green Hours. Mihai Călin (*Manu*), Dragoș Ionescu (*barmanul* și apoi, *tatăl Mirei*), Dan Rădulescu (un tânăr care se îndrăgostește de Mira la centrul de dezintoxicare) și Simona Popescu intră cu încredere în această poveste despre droguri, viață, sinucidere și speranță. Iar Dan Tudor punctează bine momentele serioase, relaxând atmosfera cu scene de comedie... pentru că, totuși, ne aflăm într-o seară, într-un bar... cu o bere sau un ceai în față.

Teatrul Luni de la Green Hours – Ecstasy de Ioan Drăgoi. Regia: Dan Tudor. Scenografia: Doru Zanfir. Filmări: Radu Crăciun. Muzica: Vlad Crețu. Cu: Simona Popescu (*Mira*), Mihai Călin (*Manu*), Dragoș Ionescu (*Barmanul, Tatăl Mirei*), Dan Rădulescu (*Tânărul*). Data premierei: 23 martie 2010.

Mircea MORARIU

RADIO

Ce lume voluptuoasă, ce lume senzuală!

Isidore Ducasse, cel pe care istoria literară îl numește, în mod curent, Lautréamont, ba chiar, atunci când e mai generoasă în a-i respecta vrerea, Conte de Lautréamont, s-a născut la Montevideo pe 4 aprilie 1846. În 1868, a publicat *Primul Cântec al lui Maldoror*, fără a specifica însă numele autorului. Și-a inventat pseudonimul literar de Conte de Lautréamont pornind de la un roman de Eugène Sue, al cărui personaj trimeea cu gândul la Tréaumont, un nobil mort în 1674, iar în 1869 a tipărit *Cântecele lui Maldoror*, ce nu au fost puse în circulație decât în 1874, la patru ani de la moartea enigmaticului lor creator, dar nu la Paris, ci la Bruxelles. Până să ajungă a fi revendicat de suprarealiști ca ilustru precursor și până când André Breton să îi socotească opera fundamentală drept *manifestul poeziei convulsive*, pentru ca mai apoi să fie „anexat” de textualiștii care, prin vocea lui Philippe Sollers, i-au acuzat pe suprarealiști că nu i-au citit analitic opera și că nu au depășit prima, înșelătoarea aparență, mulțumindu-se doar cu ceea ce le-a fost lor de folos, și anume *inflația verbală*, până a fi calificat de Robert Sabatier un *hiperromantic*, vreme de vreo cincizeci de ani Lautréamont a fost considerat doar autorul unor ineptii nublicabile.

Lautréamont nu e din cale-afară de cunoscut în spațiul cultural românesc, exegeza lui pe plaiuri mioritice rămâne destul de pauperă (merită totuși semnalat studiul „Lautréamont sau inconfortabilul postum” datorat profesorului Livius Ciocârlie, publicat în cartea *Realism și devenire poetică*, Editura Facla, Timișoara, 1974), și tocmai de aceea se cuvine semnalată, mai întâi, temeritatea inițiativei Teatrului Național Radiofonic și a regizoarei Ilinca Stihii de a realiza un scenariu și un spectacol radiofonic după opera greu clasificabilului scriitor francez. Spectacolul – intitulat *Maldoror. Biografia sentimentală a unui criminal în serie* – a cărei producție s-a încheiat în martie 2010, a participat în luna mai la Festivalul Internațional de Dramaturgie Radiofonică și Dramă Documentară de la Hvar, Croația, unde a obținut premiul al II-lea, *Prix Marulic*, situându-se înaintea unei creații a celebrului BBC.

E limpede că Ilincăi Stihii i-au fost pe plac și i-au reținut atenția și atmosfera sufocantă, și imaginația agresivă generatoare de *imagini crude și perverse*, și voința de distrugere îndreptată împotriva omului și a aceluia care l-a creat, toate ordonate de Lautréamont în imagini-șoc. Imagini care acționează asemenea unor explozivi capabili să transforme totul în haos. Autoarea scenariului a selectat cu grijă și înțelegere empatică a textului acele metafore ce creează o lume halucinantă. Cred, deopotrivă, că Ilinca Stihii a sesizat, pe urmele lui Guy Michaud (*Message poétique du symbolisme*, 1947), un lucru de mare finețe individualizator pentru scrierea lui Lautréamont. Și anume faptul că poetul „păstrează întotdeauna o luciditate totală... El nu se abandonează fanteziilor inconștientului său, ci le ia în stăpânire și le folosește aidoma unei mașini de război, pentru ca să ne zgândăre rațiunea”. Pe de altă parte, scenarista-regizoare a înțeles că, așa după cum observa undeva Maurice Blanchot, nu trebuie să ne cantonăm neapărat doar la ceea ce a spus Lautréamont, ci, mai cu seamă, „la ceea ce a exprimat dincolo de cele spuse, cu ajutorul limbajului nou constituit de alegerea imaginilor, îngrămădirea privilegiată a cuvintelor, complicitatea anumitor teme”. În dubla ei ipostază de scenaristă și de regizoare, Ilinca Stihii a dorit ca într-un spectacol radiofonic de mai puțin de 50 de minute să plaseze textele (fragmentele) lui Lautréamont în contextul voluptăților maladiv-provocatoare ale decadentismului, de unde obsesiva repetare a exclamației „*ce lume voluptuoasă, ce lume senzuală!*”, dar și să depășească limitele secolului al XIX-lea, „transferându-l” cumva pe sarcasticul *Maldoror* în lumea încă și mai sarcastică, și mai parodică, și mai neagră, și mai marcată de bufonerie tragică, a veacului nostru. *Maldoror* intră în dialog cu *Tânărul*, cel ce își ia Iphone-ul și pleacă haihui în orașul perceput ca „o mlaștină pământie”, dar care parcă tocmai pentru asta place, deși rămâne, deopotrivă, „orașul de care mi-e silă”. Orașul despre care „se vorbește” în *Maldoror. Biografia sentimentală a unui asasin* e un spațiu al paradisurilor artificiale de azi (așa cum apare el, bunăoară, și în poezia românească de azi a unor tineri creatori precum Răzvan Țupa sau Claudiu Komartin), dincolo însă de exagerările și exhibările de tot felul (nu întotdeauna de bun-gust) de care e parazitată aceasta.

Ambivalențele, contrarietățile, complementaritățile stranii pe care mizează cu folos spectacolul Teatrului Național Radiofonic devin o realitate suprareală datorită remarcabilei regii muzicale și tehnice semnată de Mădălin Cristescu (în ambalajul sonor care își depășește condiția de ambalaj spre a dobândi valoare de carnație amestecându-se muzică clasică și muzică electronică ca și nenumărate, ingenioase efecte sonore), dar și sound-designului creat de Mihnea Chelaru. Aspirația spre ambivalență, spre răsturnare dar și spre transgresiune (operații specifice literaturii contemporane, sesizate odinioară de Jacques Derrida), refuzul univocității sunt relevante și prin felul în care Ilinca Stihii a alcătuit distribuția spectacolului său. Vocile au culoare, o culoare aparte, și asta cred și datorită faptului că lui *Maldoror*, interpretat învăluit de actorul Zoltan Octavian Butuc, îi dă replica *Tânărul*, căruia îi conferă glas artistul rock Alex. Vasilache. Actorilor Manuela Ciucur, Mădălina Anea și Gabriel Spahiu li se mai alătură cu rost Mihai Moș, de la Teatrul Național de Operetă „Ion Dacian”.

Exegeza literară a pus adesea în relație *Cântecul lui Maldoror* cu *Une saison en Enfer* al lui Rimbaud. Poate și din acest motiv, *Maldoror. Biografia sentimentală a unui asasin* reprezintă doar prima parte a unei trilogii în care vom regăsi textul rimbaldian, dar și superba năvelă *Aurélia* de Gérard de Nerval.

Teatrul Național Radiofonic – Maldoror. Biografia sentimentală a unui asasin. Scenariu radiofonic de Ilinca Stihii. Regia artistică: Ilinca Stihii. Cu: Zoltan Octavian Butuc, Alex Vasilache, Manuela Ciucur, Gabriel Spahiu, Mădălina Anea, Mihai Moș. Regia de studio: Milica Crăiniceanu. Regia tehnică și muzicală: Mădălin Cristescu. Sound design: Mihnea Chelaru. Redactor și producător: Crenguța Manea. Premiera: martie 2010.